

SERVICIILE DE BIBLIOTECĂ – PROMOTOARE ALE CUNOAȘTERII ȘI COEZIUNII SOCIALE

Ecaterina DMITRIC

ORCID 0000-0000-4080-0953

Rezumat: În contextul actual, bibliotecile din Republica Moldova devin tot mai accesibile prin diversificarea serviciilor, aliniindu-se la noile cerințe și necesități ale utilizatorilor. Tendințele actuale și varietatea serviciilor de bibliotecă au fost analizate prin prisma rapoartelor statistice privind activitatea bibliotecilor în anii 2022-2023 [5, 6]. Indicatorii statistici reflectați în lucrare specifică modul de utilizarea a serviciilor de bibliotecă, dinamica pentru perioada 2022-2023 și interesul manifestat de către utilizatori. Serviciile de bibliotecă contribuie la dezvoltarea comunităților prin promovarea culturii, educației și științei. De asemenea, instruirea utilizatorilor, atât formală, cât și nonformală ajută la dezvoltarea competențelor moderne și utilizarea eficientă a tehnologiei. Bibliotecile reprezintă un fundament în ceea ce privește construirea comunităților puternice, oferind servicii care sprijină dezvoltarea intelectuală, socială și tehnologică a cetățenilor; în raport cu direcțiile strategice de țară în conformitate cu SND „Moldova Europeană 2030”, Strategia de Transformare Digitală 2023-2030, dar și Agenda ONU 2030.

Cuvinte-cheie: servicii, ODD, dezvoltarea competențelor, utilizatori.

Abstract: In current situation libraries in the Republic of Moldova are becoming more accessible, by diversifying their services and aligning the new requirements and needs of users. In this article current trends and variety of library services are studied through the lens of statistical reports on library activity in the years 2022-2023 [5, 6]. Statistical indicators specify library services, their dynamics for reported period, and the interest shown by users. Library services contribute to development of communities by promotion of culture, education and science. Library users training, both formal and non-formal, advances modern skills and efficient utilization of technology. Libraries provide a foundation in terms of building strong communities and offering services to support the intellectual, social and technological development of community. It strongly relates to the country's strategic direction in accordance with the National Development Strategy “European Moldova 2030”, Digital Transformation Strategy 2023-2030, and the UN 2030 Agenda (SDGs).

Keywords: services, SDGs, skills development, users.

În condițiile actuale bibliotecile devin mai accesibile prin diversificarea serviciilor de bibliotecă, aliniate la cerințele actuale și necesitățile în continuă schimbare ale utilizatorilor. Schimbările tehnologice au loc într-un ritm accelerat și influența acestora determină modalitatea profesioniștilor în domeniu de a se adapta și a face față cerințelor actuale. Bibliotecile se adaptează rapid la provocările lumii contemporane, la diversificarea tipurilor de documente și a suporturilor de documente, la concurența mass-media, la cerințele educației, la schimbările de mentalitate a societății. Toate acestea contribuie la competitivitatea bibliotecii ca actor al comunității prin care oferă acces la informații, cunoaștere și dezvoltare.

Organizarea serviciilor de bibliotecă are loc în conformitate cu *Legea cu privire la biblioteci nr. 160* din 20 iulie 2017, cu modificările ulterioare din 2023. De asemenea, *Regulamentul de prestare a serviciilor de bibliotecile publice*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 24 din 22.01.2020, specifică categoriile de servicii în conformitate cu tendințele și necesitățile actuale.

Prioritatea anului profesional 2022 a fost „Anul consolidării relațiilor dintre bibliotecă și comunitate”, prin care a fost accentuat rolul bibliotecilor în ajustarea serviciilor bibliotecare agendei ONU 2030: dezvoltarea capacităților, biblioteca ca garant al memoriei locale. De asemenea asigurarea accesului deschis a fost reliefat prin inițiativa „Implementarea recomandărilor UNESCO privind Știința Deschisă”. Bibliotecile din Republica Moldova au fost orientate spre susținerea comunităților în vederea reformelor, modernizării europene și a consolidării rezilienței în fața provocărilor cu care acestea se confruntă. Conform anului profesional 2023, efortul bibliotecilor a constat în susținerea incluziunii digitale, sociale și culturale a membrilor comunității. În acest sens, activitatea bibliotecilor a fost centrată să fie sustenabilă prin serviciile pe care le oferă; să asigure spații sociale și de lucru în comun flexibile, să fie vizibile în mediul online, să gestioneze rațional bugetul și să ofere soluții bazate pe tehnologii.

În linii generale, varietatea serviciilor prestate de bibliotecile de la noi din țară sunt reflectate statistic în *Formularul 6c* anual privind activitatea bibliotecilor. Serviciile de bibliotecă au un caracter permanent,

nu unul static, deoarece depind de evoluția tehnologiilor și de cererile de pe piață. În *Tabelul nr. 1. Servicii, produse de bibliotecă* sunt specificați indicatorii statistici pentru anii 2022-2023.

Tabelul nr. 1. Servicii, produse de bibliotecă

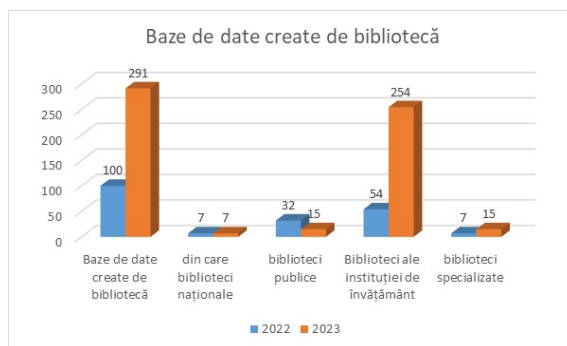
Servicii, produse	2022	2023	Variabila	Variabila %
Baze de date achiziționate de bibliotecă	604	433	-171	-39,5
Baze de date create de bibliotecă	100	291	+191	+65,6
Nr. de împrumuturi	16.873.851	17.466.159	+592.308	+3,4
– în limba română	12.860.272	12.761.302	-98.970	-0,8
Nr. de vizitatori pe website-ul bibliotecii	1.903.259	3.419.849	+1.516.590	+44,3
Nr. de vizitatori pe blogul bibliotecii	798.305	870.874	+72.569	+8,3
Nr. de vizite pe website-ul bibliotecii	3.015.209	4.782.115	+1.766.906	+36,9
Nr. de vizite pe blogul bibliotecii	1.217.544	1.373.488	+155.944	+11,4
Nr. de abonați/urmăritori pe conturile bibliotecii de pe rețelele sociale	726.620	748.060	+21.440	+2,9
Nr. vizite (accesări) pe conturile bibliotecii de pe rețelele sociale	6.719.595	8.273.096	+1.553.501	+18,8
Nr. documente electronice furnizate online (de ex., e-mail)	83.804	58.785	-25.019	-42,6
Nr. biblioteci conectate la internet	932	1.998	+66	+3,3
Nr. total de calculatoare	7846	8256	+410	+5,0
– din care conectate la internet	7189	7733	+544	+7,0
Nr. tablete PC	847	915	+68	+7,4
Nr. imprimante pentru utilizatori	706	783	+77	+9,8
Nr. scanere pentru utilizatori	106	136	+30	+22,1

Nr. dispozitivelor de citire a cărților electronice (<i>eBook reader</i>) pentru utilizatori	41	51	+10	+19,6
Nr. cataloage electronice cu acces online	20	18	-2	-11,1
Nr. cataloage electronice cu acces local	37	33	-4	-12,1
Nr. website-uri	39	31	-8	-25,8
Nr. bloguri bibliotecii	150	140	-10	-7,1
Nr. conturi bibliotecii pe rețele sociale	1.380	1375	-5	-0,4

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [5, 6].

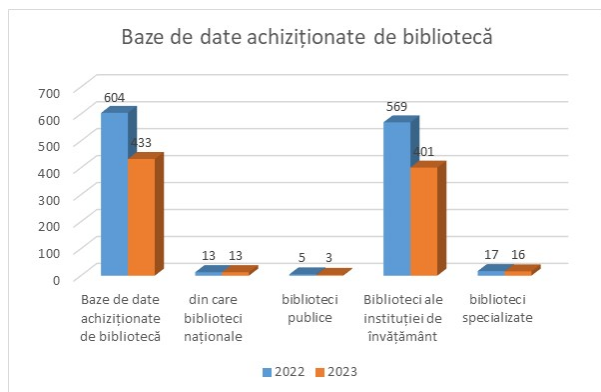
În baza indicatorilor privind serviciile și produsele de bibliotecă, se constată creșterea numărului de baze de date create de bibliotecă față de anul 2022, fapt care scoate în evidență capacitatea și competențele digitale ale personalului de bibliotecă la modalitatea de adaptare în contextul actual. Insuficiența resurselor financiare în bibliotecii afectează posibilitatea bibliotecilor de a achiziționa baze de date. În acest sens, numărul de baze de date achiziționate a scăzut semnificativ față de anul 2022, cu -39,5%. Este necesar să specificăm că liderii conform tipurilor de bibliotecii în deținerea bazelor de date reprezintă bibliotecii ale instituției de învățământ. Această situație o putem constata în *Diagramele nr. 1 și nr. 2*.

Diagrama nr. 1. Baze de date create de bibliotecă

Sursa: Elaborată în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [5, 6].

Diagrama nr. 2. Baze de date achiziționate de bibliotecă

Sursa: Elaborată în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [5, 6].

Împrumutul de carte reprezintă un serviciu de bază și actual prin tradiție. Conform rapoartelor statistice anuale pentru anii 2022 și 2023 [5, 6] se constată scăderea numărului de împrumuturi în limba de stat -0,8%.

Datorită utilizării serviciilor de la distanță se constată o creștere semnificativă a numărului de vizitatori pe website-urile bibliotecilor +44,3% și pe blogurile bibliotecilor +8,3%, precum și a numărului de vizite virtuale pe website-urilor de bibliotecă +36,9% și pe blogurile bibliotecilor +11,4%. De asemenea, se observă o creștere a numărului de abonați/urmăritori pe conturile bibliotecii de pe rețelele sociale +2,9% și a numărului de vizite (accesări) pe conturile bibliotecii de pe rețelele sociale +18,8%.

Serviciul de furnizare a documentelor electronice este mai puțin utilizat în 2023 în comparație cu anul 2022. Astfel numărul de documente electronice furnizate online a scăzut cu -42,6%. Acest fapt poate fi explicat prin modalitatea de manifestare a utilizatorilor în timpul pandemiei și solicitarea acestui serviciu a fost solicitat la maximum. Însă după revenirea la normalitate acest serviciu a devenit mai puțin solicitat. Aceasta denotă faptul că este necesar de a fi promovate atât colecțiile digitale deținute de bibliotecă, cât și colecțiile în acces deschis.

Accesul la echipamentul tehnic al bibliotecii reprezintă servicii utile

în contextul actual. În acest sens, este necesar ca bibliotecile să fie dotate cu calculatoare. Se constată că numărul total de calculatoare a crescut cu +5,0% și cel de tablete PC cu +7,4% în anul 2023. De asemenea, o tendință ascendentă se constată a numărului de imprimante pentru utilizatori cu +9,8% și cel de scanere pentru utilizatori cu +22,1%. Se observă o ușoară creștere a numărului de dispozitive de citire a cărților electronice (*eBook reader*) pentru utilizatori +19,6%.

Numărul de cataloage cu acces online și local, dar și numărul de website-uri, bloguri și conturi de rețele sociale este în descreștere, fapt care se explică prin factorii economici, căci e necesară implicarea resurselor de întreținere a softurilor de bibliotecă, dar și prin lipsa factorului uman cu competențe digitale avansate.

În general, se constată o creștere semnificativă a serviciilor și produselor de bibliotecă în anul 2023, în comparație cu anul 2022. Acest lucru ar putea fi explicat prin faptul că internetul și tehnologia au devenit mai accesibile pentru utilizatori, iar bibliotecile își dezvoltă servicii online. Scăderea numărului de documente electronice furnizate online impune abordarea mai eficientă a resurselor în scop de promovare, existând concurență pe piața de produse și servicii digitale.

Unul din rolul bibliotecilor constă în crearea comunității dezvoltate, puternice și progresiste. Activitățile culturale, educaționale sau științifice organizate în biblioteci sporesc promovarea culturii, educației și științei și contribuie la consolidarea comunităților. Acestea dezvoltă spiritul civic al comunităților și oferă oportunități de manifestare și socializare a membrilor comunității. Activitățile culturale includ întâlniri cu scriitorii, spectacole, lecturi publice, expoziții tematice, ateliere de creație. Activitățile educaționale contribuie la dezvoltarea abilităților intelectuale ale utilizatorilor. De asemenea, activitățile științifice care includ simpozioane, mese rotunde, webinare etc. sporește capacitatea intelectuală a membrilor comunităților, prin încurajarea inovării și a aplicării ideilor în practică.

Indicatorii statistici privind activitățile culturale, educaționale, științifice pentru anii 2022-2023 sunt prezentați în *Tabelul nr. 2*.

Tabelul nr. 2. Activități (culturale, educaționale, științifice)

	2022	2023	Variabila	Variabila %
Nr. de activități (educaționale, culturale, științifice)	87.892	97.799	+9.907	+10,1
– dintre care pentru copii până la 16 ani	60.374	69.055	+8.681	+12,6
– dintre care numărul de expoziții	40.254	47300	+7.046	+14,9
– dintre care pentru copii până la 16 ani	28.351	32482	+4.131	+12,7
Nr. de participanți la activități culturale, științ., de socializare ș.a.	1.031.514	1.225.173	+193.659	+15,8

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [5, 6].

Toți indicatorii statistici reliefați în tabel sunt în creștere în comparație cu anul 2022. Numărul de activități culturale a crescut cu +10,1, inclusiv activități pentru copii până la 16 ani +12,6%. De asemenea, se observă o tendință ascendentă a numărului de expoziții +14,9%. Numărul participanților la activitățile culturale a crescut cu +15,8% față de anul 2022, ceea ce denotă un interes manifestat al utilizatorilor pentru activitățile culturale. Această tendință se manifestă prin faptul că bibliotecile oferă o gamă mai diversificată și accesibilă de activități pentru diferite grupuri de vârstă și interese.

Bibliotecile oferă o gamă variată de servicii gratuite pentru a satisface necesitățile de informare, comunicare, instruire, dezvoltare ale utilizatorilor, dar și ale tuturor membrilor comunității, axându-se asupra formării competențelor și abilităților necesare. Spre deosebire de alte servicii de bibliotecă, care sunt oferite utilizatorilor (de exemplu, împrumut de documente, consultare de documente, servicii de referință, acces la internet, imprimare etc.), serviciul de dezvoltare a competențelor utilizatorilor are un grup-țintă concret, un scop bine definit, răspunde unor nevoi specifice, urmărește formarea competențelor moderne, este prestat regulat și sistemic, cu o anumită periodicitate [1].

Astfel, instruirea utilizatorilor are scopul de a forma competențe și deprinderi ale utilizatorilor. Astfel în biblioteci sunt organizate instruirii nonformale ale utilizatorilor și instruirii formale inclusiv în colaborare cu alte instituții autorizate/acreditate. În *Tabelul nr. 3* sunt prezentați indicatorii statistici și dinamica între anii 2022-2023.

Tabelul nr. 3. Instruirea utilizatorilor

	2022	2023	Varia- bila	Variabila %
<i>Instruirea nonformală a utilizatorilor</i>				
Nr. de activități de instruire nonformală a utilizatorilor	36.232	37.800	+1.658	+4,4
– din care copii până la 16 ani	20.450	25.131	+4.681	+18,6
Nr. de ore academice de instruire nonformală a utilizatorilor	67.820	66.658	-1.162	-1,7
– din care copii până la 16 ani	39.663	44.749	+5.086	+11,4
Nr. total de participanți	270.652	317.256	+46.604	+14,7
– din care copii până la 16 ani	146.315	206.632	+60.317	+29,2
<i>Instruirea formală a utilizatorilor, inclusiv în colaborare cu alte instituții autorizate/acreditate</i>				
Nr. de activități de instruire formală a utilizatorilor	46	88	+42	+47,7
– din care copii până la 16 ani	0	47	+47	+100
Nr. de ore academice de instruire formală a utilizatorilor	118	174	+56	+32,2
– din care copii până la 16 ani	0	47	+47	+100
Nr. total de participanți	556	753	+197	+26,2
– din care copii până la 16 ani	112	84	-28	-33,3

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [5, 6].

Indicatorii prezentați în *Tabelul nr. 3* reprezintă o creștere a instruirii nonformale ale utilizatorilor în anul 2023 față de anul 2022. Tendința ascendentă vizează atât numărul de activități și ore academice, cât și

numărul total de participanți. Acest fapt denotă un interes sporit al publicului pentru activitățile nonformale de instruire, cum ar fi cursuri, ateliere, seminare etc. care sunt organizate în incinta bibliotecii, dar și în formatul online.

În vederea instruirii formale, numărul de activități și ore academice manifestă o tendință ascendentă în anul 2023 față de anul 2022.

Instruirea utilizatorilor ajuta la îmbunătățirea abilităților utilizatorilor de a naviga online, de a găsi informații relevante și de a utiliza tehnologia în mod eficient și responsabil. De asemenea, contribuie la promovarea valorilor civice, facilitarea accesului la serviciile de bibliotecă și încurajarea utilizării lor în scopuri educative, de cercetare și de dezvoltare personală.

Prin serviciile oferite, biblioteca creează un mediu benefic în care indivizii sunt stimulați să-și dezvolte capacitățile intelectuale, tehnologice, sociale și civice. Un aspect important și una din prioritățile profesionale ale domeniului biblioteconomic, reprezintă implementarea Agendei ONU 2030 care vizează cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Astfel, bibliotecile sunt orientate la implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, care este fundamentată pe 10 obiective strategice ce vizează și ODD 2030. Aceste obiective sunt utilizate pentru măsurarea calității vieții la nivelul Uniunii Europene și vizează următoarele aspecte: creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților; îmbunătățirea condițiilor de trai; garantarea educației relevante și de calitate pe tot parcursul vieții; ridicarea nivelului de cultură; îmbunătățirea stării de sănătate fizică și mintală a populației; sistem de protecție socială solid și incluziv; guvernare eficientă, incluzivă și transparentă; justiție echitabilă, incoruptibilă și independentă; societate pașnică și sigură; mediu sănătos. SND „Moldova Europeană 2030” este fundamentată pe o abordare holistică, în care omul este considerat beneficiarul central al dezvoltării, și nu doar o resursă. Aceasta include aspecte ale calității vieții, precum educația, sănătatea, condițiile de trai, drepturile omului și încrederea în guvernare.

Conform rapoartelor statistice pentru anii 2022-2023, serviciile ajustate la ODD 2030 reprezintă interes pentru utilizatori. Totodată bibliotecile implementează proiecte comunitare, dezvoltă parteneriate,

facilitând accesul la informație și resurse, contribuie la dezvoltarea competențelor, oferă spații de întâlnire sigure și comode, acces la TIC. Astfel, promovarea ODD 2030 în activitatea bibliotecilor este manifestată printr-o tendință ascendentă, în care numărul de activități și numărul de participanți este în creștere în anul 2023 față de anul 2022. Indicatorii statistici privind promovarea ODD 2030 sunt prezentați în *Tabelul nr. 4.*

Tabelul nr. 4. Activități privind promovarea ODD 2030

	2022	2023	Variabila	Variabila %
Nr. activități	22675	22857	+182	+0,8
Nr. participanți	221482	519949	+298467	+57,4

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [5, 6]

O evaluare estimativă în vederea implementării ODD 2030 în cadrul serviciilor de bibliotecă poate fi realizată în baza raportării serviciilor în sistemul online de raportare 6c (<http://6c.bnrm.md/ro/login>). Întrucât, un serviciu implementat poate reflecta mai multe ODD-uri, datele din sistem oferă o viziune asupra dinamicii ODD-urilor și posibilitatea de acoperire a tuturor obiectivelor.

Accesul la informații este esențial pentru realizarea educației pentru toți. Conform sistemului online de raportare, cele mai multe servicii au fost ajustate la Obiectivul 4. Educație de calitate. Astfel, accesul la informație este realizat prin oferirea surselor veridice de către biblioteci, al cărui scop fiind dezvoltarea gândirii critice a utilizatorilor, precum și alfabetizarea media, care permite utilizatorilor să evalueze informația și să distingă adevărul față de informațiile de propagandă și manipulare. De asemenea, cultura lecturii este un aspect pe care se pune accent atunci când se conceptualizează un serviciu de bibliotecă, astfel educația prin lectură dezvoltă imaginația, creativitatea utilizatorilor și contribuie la formarea personalității.

Obiectivul 3. Sănătate și stare de bine se poziționează pe locul 2 după educație în ceea ce privește serviciile de bibliotecă oferite cetățenilor din Republica Moldova. Scopul acestui obiectiv se referă la asigurarea

unei vieți sănătoase și promovarea sănătății pentru toate categoriile de vârstă. În acest sens, bibliotecile oferă acces liber la informații despre sănătate și bunăstare în bibliotecile publice, pentru a ajuta indivizii și familiile să se mențină sănătoși. De asemenea, bibliotecile oferă acces la cercetările medicale în scopul susținerii educației și îmbunătățirii practicilor medicale pentru furnizorii de servicii medicale.

Alte obiective mai vizibile implementate prin intermediul serviciilor de bibliotecă se evidențiază Obiectivul 5. Egalitate și gen, Obiectivul 9. Industrie, inovație și infrastructură, Obiectivul 1. Fără sărăcie și alte obiective. Acest fapt se datorează faptului că bibliotecile participă activ în proiecte locale, naționale, internaționale. Proiecte cunoscute la nivel național reprezintă „Ajutor la contor”, „Alfabetizare informațională și media”, care contribuie la sporirea imaginii bibliotecii și bibliotecarului în societate.

Concluzii

Accesul la informație permite cetățenilor să ia decizii corecte, care le pot îmbunătăți calitatea vieții. Comunitățile care beneficiază de serviciile bibliotecilor sunt informate și dețin competențe de dezvoltare personală, antreprenorială, digitală etc. Aceasta contribuie la contracararea sărăciei și inegalității și la susținerea educației de calitate și sprijină bunăstarea cetățenilor. Bibliotecile sunt facilitatori în vederea accesului la bazele de date care sprijină cercetarea și accesul public la informații despre schimbările climatice, sănătate și alte aspecte, sprijinind toate ODD.

Calitatea serviciilor centrate pe dezvoltarea personalității utilizatorilor și pe construirea comunităților este una fundamentală și vizează următoarele aspecte:

- organizarea activităților interesante, atractive și creative;
- abordarea individuală a fiecărui utilizator axat pe dezvoltarea personalității;
- formarea de competențe și de deprinderi practice;
- cunoașterea necesităților utilizatorilor (realizarea sondajelor, studiilor de măsurarea a impactului, pentru a înțelege nevoile și preferințele utilizatorilor și pentru adaptarea permanentă a serviciilor);
- spații amenajate și confortabile;

- adaptarea serviciilor la mediul și cerințele sec. XXI;
- implicarea în parteneriate și proiecte comunitare.

Conform rezultatelor prezentate pentru perioada 2022-2023 este necesar de a atrage atenția asupra unor recomandări:

- diversificarea serviciilor de bibliotecă pentru public, în special pentru copii și tineret;
- inovarea și utilizarea tehnologiei moderne în serviciile de bibliotecă;
- dezvoltarea activităților nonformale, cum ar fi cursuri, ateliere și seminare;
- creșterea numărului de biblioteci conectate la internet;
- creșterea numărului de calculatoare și tablete PC conectate la internet în biblioteci;
- utilizarea social media pentru a promova serviciile de bibliotecă și pentru conexiuni cu utilizatorii;
- creșterea numărului de vizitatori pe site-ul web al bibliotecii și blogul bibliotecii;
- crearea unei prezențe online active prin elaborarea unui blog de bibliotecă, crearea profilurilor instituționale pe canalul de Youtube, Instagram și Tik-tok;
- administrarea și actualizarea permanentă a paginilor de Facebook, Instagram și alte platforme populare, pentru a avea o interacțiune cu utilizatorii, a promova evenimente, servicii și a partaja conținut digital;
- organizarea de evenimente și activități comunitare, promovarea memoriei locale prin implicarea comunității;
- creșterea numărului de documente electronice furnizate online;
- dezvoltarea cataloagelor electronice cu acces online;
- dezvoltarea programului de instruire formală pentru copii și tineret;
- creșterea numărului total de participanți la instruirile nonformale;
- utilizarea dispozitivelor de citire a cărților electronice (*eBook reader*) pentru utilizatori;
- dezvoltarea activităților pentru promovarea ODD 2030;
- creșterea numărului total de participanți la activitățile privind promovarea ODD 2030;
- creșterea numărului de abonați/urmăritori pe conturile bibliotecii de pe social media;

- creșterea numărului de vizite (accesări) pe conturile bibliotecii de pe rețelele sociale;
- orientarea spre crearea bibliotecilor digitale;
- utilizarea tehnologiilor pentru a facilita accesul la serviciile de bibliotecă, cum ar fi site-uri web mobile și aplicații mobile;
- utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi realitatea augmentată (AR), codurile QR, și a facilita accesul la informații prin identificarea bazelor de date în acces deschis.

Referințe bibliografice:

1. DMITRIC, Ecaterina. Diversificarea și personalizarea serviciilor de bibliotecă în sprijinul comunității. In: Consolidarea relațiilor între bibliotecă și comunitate: Ghid metodologic, pp. 26-32. ISBN 978-9975-119-54-2 [accesat 2024-08-07].
2. DMITRIC, Ecaterina. ODD-urile ca bază pentru noi proiecte comunitare. In: O bibliotecă pentru oraș. O bibliotecă pentru fiecare : Materialele Conferinței Aniversare a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, 145 de ani de la fondare (19-21 octombrie 2022). – Chișinău : BM „B. P. Hasdeu”, 2023, pp. 94-104
3. Legea cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017 Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/a/Lege-cu-privire-la-biblioteci.pdf> [accesat 2024-08-07].
4. Manifestul Bibliotecii Publice IFLA-UNESCO 2023. Disponibil: <http://bnrm.md/files/accesDedicat/IFLA-ESCO%20Public%20Library%20Manifesto%202022.pdf> [accesat 2024-08-07].
5. Statistica de bibliotecă: Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2022. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-07-04].
6. Statistica de bibliotecă: Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2023. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-07-04].
7. Regulament privind serviciile prestate de bibliotecile publice. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120175&lang=ro [accesat 2024-08-07].
8. Sustainable Development Goals and Libraries. First European Report. EBLIDA, 2020. Disponibil: <https://www.eblida.org/Documents/EBLIDA-Report-SDGs-and-their-implementation-in-European-libraries.pdf> [accesat 2024-08-07].